

Kirje

26.5.2023

VN/34790/2022
VN/34790/2022-OM-31

Työ- ja elinkeinoministeriö

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi. Hiilirajamekanismi on EU-asetus, joka on jäsenmaissa suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Sen ensi vaiheen täytäntöönpano kuitenkin edellyttää, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään toimivaltaisesta viranomaisesta, viranomaisen toimivaltuuksista sekä toimijoihin kohdistettavista seuraamuksista. Ehdotetussa laissa säädettäisiin Tullin tehtäväksi hiilirajamekanismin toimivaltaisen viranomaisen tehtävät sekä hiilirajamekanismin kohteena olevien tuotteiden tuojiin kohdistettavista seuraamuksista.

Oikeusministeriö lausuu esityksestä seuraavaa:

Ensimmäisen lakiehdotuksen 3 §:ssä säädettäisiin Tullin tiedonsaantioikeudesta.

Pykälän mukaan Tullilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada hiilirajamekanismiasetuksen mukaisen valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot niiltä, joita hiilirajamekanismiasetuksen mukaiset velvoitteet koskevat. Tiedonsaantioikeus on muotoiltu verrattain väljästi, vaikka se onkin sidottu perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti tietojen välttämättömyyteen valvonnan suorittamiseksi. Pykälän perusteluista ilmenee, että tiedonsaantioikeuden kohteena saattaisi olla erityisesti liikesalaisuuksia. Mikäli tiedonluovutussäännöstä ei ole mahdollista sääntelykonteksti huomioon ottaen täsmentää muutoin, esimerkiksi tiedonluovuttamiseen veloitettujen täsmällisemmällä määrittelyllä, tulisi harkita, riittäisikö säännöksessä salassapidon murtaminen ainoastaan liikesalaisuuksien osalta. Tällöin säännöksen voisi muotoilla siten, että tiedonsaantioikeus kohdistuisi valvonnan suorittamiseksi välttämättömiin liikesalaisuutta koskeviin tietoihin. Selvytyden vuoksi säännökseen voisi lisäksi lisätä nimenomaisen toteamuksen siitä, että tiedot on oikeus saada pyynnön perusteella, jotta olisi selvää, että veloitteiden kohteena olevien tahojen ei tarvitse luovuttaa tietoja oma-aloitteisesti.

Ensimmäisen lakiehdotuksen 4 §:n 5 momentin mukaan Tullin on poistettava virhemaksu, jos se, jolle on määrätty virhemaksu, myöhemmin tuomitaan rangaistukseen saman tuotteen maahantuonnista.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

Oikeusministeriö huomauttaa, että kaksoisrangaistavuuden kieltä ei mahdollista myöhemmin tuomitsemaan samasta teosta rangaistukseen, jos tästä teosta on jo määrätty samalle henkilölle hallinnollinen sanktio. Kaksoisrangaistavuuden kieltä estää vain samaan henkilöön ja tekoon kohdistuvan myöhemmän rangaistusluonteisen seuraamuksen. Kaksoisrangaistavuuden kiellon kannalta ongelmalliseksi muodostuu siten aina ajallisesti myöhempi menettely, ei varhaisempi. Sen vuoksi tämä momentti tulisi oikeusministeriön näkemyksen mukaan poistaa lakiehdotuksesta.

Ensimmäisen lakiehdotuksen 5 §:n 1 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimusmenettelystä.

Oikaisuvaatimuksen osalta tulisi viitata hallintolakiin siltä osin, kun säännökset eivät poikkea hallintolaista. Viittaus voidaan kirjoittaa esimerkiksi seuraavasti: "Tullin päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003)."

Hallintolain 49 c §:n mukaan oikaisuvaatimusaika on 30 päivää.

Hallintolain 49 d §:n mukaan oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti sille viranomaiselle, joka on tehnyt päätöksen.

Hallintolain 49 e §:n mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä.

Erityislainsäädännössä ei ole syytä toistaa yleislain säännösten sisältöä tarpeettomasti, joten ehdotetun 5 §:n 1 momentista olisi syytä poistaa nämä päällekkäisyydet ja lisätä viittaus hallintolakiin.

Kun toisen lakiehdotuksen mukaan voimassa olevaa lakia muutetaan vaan yhden pykälän osalta, tulisi muutoslain nimike olla: Laki Tullin hallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Osastopäällikkö

Johanna Suurpää

Lainsäädäntöneuvos

Elina Nyholm

Liitteet

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi

VN/34790/2022-OM-31

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: